

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

ПУТ КА ПОВЕДИ

Идем тако под својим тешким ранцем. По некад ми је лак, обично тежак, често претежак. Станем, седнем украј пута, да се одморим, да се окрепим.

Често ме крепи пример бољих, савет мудријих. Тако једног јутра читам чланак »Вечите силе« старог америкашког апостола Емерсона, и дођох до овог места:

»Сила истрајности, дурашности у поразу, сила која поразе преобраћа у победе — једна је од оних сила које никад не губе својих особина. Моћ човекова расте његовом истрајношћу на једном истом путу; он упознаје боље препреке и своја средства, развија своју умешност и своју снагу и учи да распозна повољне тренутке и прилике. Он је сам себи шегрт, а време које се ниже само повећава његову силу, онако исто као што тело, кад пада, на сваку пређену стопу добива у снази ударца. О како ми поштујемо онога који уме истрајати!«

Ово је Емерсон писао о човеку, а ја помишљам и на људе и на народе. Помисао сам на нас и на нашу искушења, на дивну срећу што крајем 1915. године истрајасмо, на бедну судбину која би нас за увек шчепала, да се поведосмо за онима који немаше срца да истрају. Помисао сам на оне који истрајаше на Горничеву као год на Куманову, на Кајмакчалану као год на Брегалници, на Чукама као на Церу, који истрајаше на коти 1212, те нам вратише Битољ, као год пре на подножју Рудника, кад нам повратише Београд.

Помисао сам на те велике творце балканске историје, честите сараднике на израђивању нове светске историје; окрећем главу од оних кукумавка које су још у време Куманова почеле вртети главом, брижно набирати чело, закопавати сребро и злато, па и сам никал; и т. д. Јер и таких је било. Али ми ћемо и даље овим путем, све до победе.

Емерсон нам пророкује

с оне стране гроба: »Ово што радимо и трпимо часовито је, ствар добра никад не умире, она се наставља на дугачко; она може ићи у сусрет многим неуспесима, али она употреби на добро и саме наше поразе, па на послетку награди наше големе жртве.«

Стари читач.

ГРЧКА ШТАМПА

„Македонија“: Абсолютистичка управа краљева — казао је г. Венизелос дописнику „Сфере“ — постала је управо једна терористичка владавина. Стогина који* пријатеља ухапшено је или стрељано без икакве истраге. То би у друкчијим приликама било повод за грађански рат, али смо данас толико заузети ратом против Бугара да немамо времена за борбу против својих суграђана. Дивљачка зверства која су у Атини извршили краљевци изазваће освету наше странке. Краљ Константин већ је нао са свога престола. Ако Силе из Споразума победе, не могу да појмим како би могао да сачува круну владалац који је стварни шеф странке противне мојој странци, која уз то нема никакву симпатију према догми о владаоцу по милости Божјој.

У војсци краља Константина има 30 до 40 хиљада људи. Магацини су страшно испражњени због десетомесечне бесплодне мобилизације у прошлој години. Велики део ратног материјала предат је Бугарима који га данас употребљавају за убијање Грка.

Единство се изјаснило за Савезнике. Из Америке, Енглеске, Француске, Русије и Мисира добио сам телеграме од Грка, који траже да се краљ уклони. Грчка острва и нови крајеви Грчке изјаснили су се за народни покрет. Наша странка у Старој Грчкој има велику већину, коју Константин угушује оружаном силом.

Ми желимо да Споразум призна народну аладу као одговорну владу Грчке. Ова се влада о слава на већину грчког народа, којој на супрот стоји мањина са краљем на челу а која се поглавито састоји од војних лица. А ми смо се изјаснили за оно за што се боре Силе из Споразума, т. ј. за слободу и правду.

Регрутовање се врши брзо, јер острвљани гаје јаку традиционалну мржњу на Бугаре.

Нама требају нарочити заступници по престоницама и приста ништима Споразума да бисмо штитећи наше интересе од интрига краљеваца, могли појачати још више снагу нашег оружја, које смо предала у руке Савезника. Догод не будемо званично признати као најважна влада у Грчкој, не можемо законито позвати под заставу Грке која живе у туђим територијама.

Друга крупна ствар коју желимо од Споразума, то је грчка флота коју су Савезници узели од краљеве поморске силе. Ратна флота Народне Владе која би прилазила острвима и пристаништима Старе Грчке угасила би и остатак ројалистичког осећања. Казали смо народу са острва да смо ушли у рат да бисмо спасли част Грчке и да смо у споразуму са Савезницима, али острвљани питају: »Где је грчка флота?« Ова би флота била неопходна за вршење регрутовања. Сем моралног утицаја, флота је потребна и да би спроводила транспорте која превозе војску са острва.

На крају је г. Венизелос замолио америчког новинара да преко новина буде тумач његове срдчане захвалности на симпатијама које су у корист народне политике изразили Грци из Америке, и завршујући разговор нагласио је: »Ма да је садашњи изглед ситуације очајан, будућност ће ипак бити боља.« (Дословно из броја 1829).

Пол-Луј

СТРАНА ШТАМПА

Румунске операције

„Тајмс“: „Добре вести стално стижу из Петрограда односно ситуације на румунском фронту. Било то услед временских непогода или услед снажњег отпора Савезничких трупа, непријатељске армије не могу више на исток напредовати“

„Морнинг Пост“: »Непријатељско напредовање кроз Румунију, упркос активности Макензеновој показује велику колебљивост и немоћ. Уколико се немачки маршал више приближује Серету, утолико његов задатак постаје тежи. Има разлога, из којих се може закључити, да је ситуација Савезника уопште унога боља, него што је била у средини децембра и да ће тежкоће за непријатеља нарасти осетно.«

Мере Швацајрске

„Газет де Лозан“: »Боље би било, изјавити што одговара стварности, да је ова мобилизација изазвана општом ситуацијом, како ми имамо пуно поверење у лојалност свих суседних

земља. Фаза, у коју ће по својој вероватности ући у рат, налаже нам да се држимо неутралности на опрези.«

„Трибин де Женев“: »Све је очигледније, од како су одбијене немачки предлози мира, да је криза код централних држава у заоптреној периоди. Спремају се велики ударци. Било би неразумно, не предузети мере предострожности.«

„Национал Цајтунг“ (Базел): »Мере предузете од Федералног Савета и генералштаба оправдавају се потпуно, иако нема места веровању, да ће се покушати повреда неутралности.«

Наименовање г. Сазонова „Дејли Њус“: »Бивши руски министар спољних послова наићи ће у Енглеској као амбасадор на веома топао пријем.«

„Дејли Кроникл“: Г. Сазонов ће бити врло популаран у Енглеској. Његово присуство у Лондону у 1917. години је добар предзнак за стабилност односа Четворног Споразума и за потпуну сагласност Савезничких влада.«

„Морнинг Пост“: »Никакво друго наименовање не би и зазвало толико радости у Енглеској. Поверење Велике Британије у Русију порасло је с овим избором царевим, јер наша земља има велику захвалност према срдчаном државу, које је стално показивао г Сазонов, ка-

да је био министар спољних послова“

БОРБЕ НА СЕРЕТУ

Немци страхују.

Цирих, 19. јан.

Док контра офанзива руска у Румунији проузрокује извесну бојазан у војним немачким круговима, акцију руско-румунских трупа у Аустрији и Бугарској прате са живом пажњом.

У Софији се мисли да врховна руска команда бојећи се да изгуби јужну Молдавију, концентрисала је све снаге са којима је располагала, да би предузела офанзиву на том фронту.

Дописник »Аз Ешта« у бугарском главном штабу телеграфише да је отпочела велика борба на целој линији Серета. Руси са великом жестином нападају на секторе Серета, Касине и Сушице.

Извесно је, каже он, да се непријатељ стара не само да заустави нашу офанзиву него да он предузме иницијативу операција. Огорчена борба у јужној Молдавији достигла је свој врхунац. Резултат је борбе непознат, али изгледа да ће бити неизбежан.

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих бележана —

VI.

Грунште.

Ми смо, држећи везу, ушли сви у село — испод самих половаја.

Морали смо се враћати натраг, у јаругу. Ту смо преноћили...

У ову јаругу или, боље рећи, поток спуштао се пут строма, савишане. Пут је пролазио јаругу и водио у село, које је за 1 и по км. далеко од потока. Пошто је тим путем вршено снабдевање половаја — то је тај пут дан ноћ тучен од непријатељске артиљерије.

Оне ноћи, кад смо ми дошли, срећом, целе ноћи није пала ни једна граната ни у потоку ни на пут.

После једне пробденисане ноћи на некаквом пртљагу, једва сам чекао да сване. Хтео сам да се оријентисем: где смо ми?—

Попио сам чај... Чај!... Скидам капу пред овим напитком. У овим околностима, под овим погодбама — ја дајем првенство чају над

свима другим пићима. А, кад човек има могућности, да га често, преко дан пије, место воде, онда је то једна од главних погодба да се човек одржи здрав...

Огипао сам уз брдо, да изберем осматрачницу. Изишао на брдо, ја сам се изненадио. Грунште, на коме се непријатељ утврдио и држао, било је иза наших леђа... Према нама далеко тамо, где се ови таласасте половаја свршавају, види се јасно линија непријатељских ровова. Ту су непријатељи — Немци и Бугари.

Док сам ја то разгледао, отпочела је непријатељска артиљерија да туче.

Једна батерија, која је била одмах испод виса на коме сам ја био, тукла је Грунште. Непријатељски метци тражили су ту батерију. Неколико метака падох лево по гребену прилично далеко од мене. Решио сам, да ти метци не могу бити опасни на тај положај. Остао сам и даље

маскирајући се неким дрвоновима трња. Заклона није било. Горе, на љувику чуо сам команду осматрача батерије, али насам смео к њему, да небих га открио...

Међутим шрапнели и гранате једнако падају доле у јаругу и на путу...

Груншике положаје туку о средњом артиљерском ватром. Чује се по неки митраљез. Пушке не пуцају. На положајима не види се жива душа — никакав покрет.

Онај што тражи артиљерију мења одстојање. Метца почињу да падају, преко моје главе, десно од места, које је мало час тукао. Не мрам што је десно, али је — ближе. Парчад од распрснуте гранате фијучу. Два парчета шљапаше, баш ту, поред мене.

Ама, што ја не метем шлем него идем у шајкачи по положају помислих ја. Ова мисао вазавала је другу: да се уклоним. И, као бајаги, не страх, но немање шлема, диже ме с места. Склоних се на ниже испод једне велике плоче. Али пошто сам увидео, да одавде ништа не видим — ја се упутих доле низ камените литвице у поток...

«Ми се поновисмо, пресрете ме Мандић... Наш «Дрвдар» — кувар Јован Ђ. Петровић — ранен. И још двоје, из другог одсеља... Граната је пала баш код кујне. И овде, свуда, падају...

Ручао сам, на двоје натроје, прцљубљен уз једну стену. Затим сам отишао, уз поток, да тражим заклоње није место. Нашао сам, али је требало сачекати вече. За то време ја сам се испео на противно брдо ради осматрања. Као преко зида, ја сам, са гребена, у теме, гледао село Рапеш и наше полагаје. Иза непријатељских полагаја, види се село Јаниште. Ту су, изгледа, непријатељски депов за снабдевање...

На фронту нашег пука, који је ушао у састав бригаде X. дивизије, нема скоро никакве акције, сем неколико арт. метака, којима је непријатељ тукао село. Код наших и непријатељских ровова, поједини војници, види се, прелазе с места на место. Не пуцају једни на друге...

Данас је 18. нов. У 16 сах. тишину на фронту прекида јако бомбардовање Груншишта. Љувик и ровови око њега огрезоше у диму и пламену. Као из вулкана, диже се дим са Груншишта. Велика као памук димови од бомбе, кли-

зили су низ камење, као кад-би просули грдну ведрицу млека, велики густ, бео дим, као облак уздиже се над врхом. Затим се чује јак тресак који параваздух. То је рововска борба. Чују се митраљеви и пушкарање — знак напада. Напрежем очи гледајући кроз доглед. Нагде живе душе. Из ровова непријатељских само севају варнице и искачу црни, бели, сиви димови помешани са црном земљом. Већ сам почео да мислим, да ту и нема непријатељ. Војника...

На западној, стрмној падани брда, види се једна широка жута чистина избраздана, одозго на више, попречним паралелним линијама. Из тих линија, на средњи брда, диже се нешто црно и пође напред. За овим други, на трећи... За овима читав ред. То су били наши војници, који су претрчавали напред. То претрчавање обележено је јаком митраљеском и пушчаном ватром. У том моменту је артиљерија силно дејствовала...

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солунског фронта

— француски коминике —

Солун, 19 јануара.

У току јучерашњег дана на дао је велики снег у планинским областима.

Узајамна артиљеријска активност доста јака у области Витола. На осталом фронту слаба артиљеријска акција и дејство рововских топова.

Енглески коминике

Лондон, 19. јан.

Јужно од Транслова непријатељ је покушао да на јурин заузме два наша истањута полагаја у близини Бокура и западно од Сера.

Непријатељски су напади одбијени и ми смо заробили неколико војника. Непријатељска је артиљерија била доста активна у близини Морвала. Наша је артиљерија тукла непријатељске полагаје северно од Нев Вила — Сент Ваге.

Француски коминике

Париз, 19. јануара

У Вевру, француске су батерије извршиле деструктивно гађање на немачке организације у области Авокура. Близу Авокура разјурена је нашом ватром

То исто видело се и на ивица југо западне стране. Према хоризонту виделе су се поједине силуете како претрчавају на више.

Све је то трајало 20 минута. Наши су доспели на том месту недалеко од живца.

Канонака је, као по команди, престала. Још се чуо по који метак из пушке и ритничко тикарање митраљеца. По која бомба скогтрљала би се низ брдо обележавајући распрскавање белим димом.

Најзад се све утишало. Ветар је одувао са Груншишта и последњи прамен дима. Сунце је већ седало. Оштре црне контуре Груншишта, одгавале су се у сутону, кријући у својим недријама, по рупама и јазбинама, подједнако оба противника: Србе и Бугаре, мртве и ранене.

Наши су се, на овој страни помакли напред — непријатељу ближе. Ту ће се ноћас укопати и припремати за други или — контра напад.

(Наставиће се)

једна немачка извиђача. У Лорену један француски одред продро је јужно... у први и други ред немачких ровова чији су бривице избачени из строја. Заробљено је 15 војника. Пешачки сукоби у области Мона и у Вогезима.

У току јучерашњег дана доста јака артиљеријска борба на разним тачкама фронта, нарочито на сектору источно од Рајмса и на десној обали Меје.

Није било пешачких сукоба.

Италијански успех

Рим, 19. јануара

Повратак италијанских трупа које су ту скоро тукле побуњенике близу Зуаре (Триполис) сматран је од беоког листа «Цајта» као признање пораза. Међу тим тај лист треба да води рачуна о огромним губитцима које су побуњеници имали док су наши губитци са свим незнатни. Затим аустријски лист треба да зна да та операција није требала да се настави него само да деморалише побуњенике које предводи Ел Бабуни која је прикупио више од 5000 наоружаних људи да би умирио наше мирно и верно становништво. Пораз и брзо повлачење побуњеника до-

казује да је побуна организована од мерсенера и издајника које је плаћао немачко турски комитет у Стамбулу.

ОДБРАНА ТРСТА

Велика узнемиреност Аустријанаца

Базел, 19. јан.

Аустријска штампа забринута је веома угроженошћу Трста од талијанских трупа. Готово сви војни критичари истичу да притисак на Трст постаје све јачи. Они траже категорички, да се одмах предузму потребне војне мере. Како се сазнаје, аустријска врховна команда тражила је више пута од немачке помоћи и регулисање питања одашиљања обећаних немачких трупа на фронт Карса. Још се не зна одговор Немачке и одлука кајзерова генералштаба. Али изгледа поуздано, да је одбрана Трста претресана у току последњих конференција кајзера Вилема и маршала Хинденбурга.

НОВА КОНФЕРЕНЦИЈА

— Коментари француске штампе —

Париз, 19. јануара

Француска штампа констатује да савезничка конференција која се од јуче држи у Петрограду има за главни циљ да нађе најпрактичнија средства како би се најбоље могле искористити резерве у људима сила Савезника. Листови су врло задовољни са овом конференцијом.

«Пти Паризијен» јавља да је излазно истаћи важне одлуке које ће бити донесене на овој конференцији која долази после оне држане у Риму на којој се дискутовало о савезничком напору на источном као и на балканском фронту.

Конференција у Петрограду имаће за задатак да спреми план војне акције Француске, Русије, Енглеске и Италије за у пролеће.

«Екселанор» види у акцији ове конференције у Петрограду, ја сан доказ о тесним везама које постоје између Савезника и каже да он сачињава најбољи одговор на вести које непријатељ проту-

ра поводом односа између влада Споразума.

Многи листови истичу важност присутности генерала Кастиљона између делегата који представљају владу Француске Републике на новој конференцији.

ЖИВОТ У БЕЧУ

— Занимљива писма једне матере —

Бечка «Арбајтер Цајтунг» броју од 24 XII. доноси неколико писама, у којима једна мати моли учитеља, да извини што јој дете изостаје од школе, или што закашњава. Ево неколико места из тих писама:

9. XI... Госп. доктор ми је дошао тек око 12 и по часова Јозеф је морао ићи у апотеку, где је дуго чекао. Молим, г. учитељу, да дате моме сину једну карту за пушање; ја не могу сама да мијем децу, па су тако прљава да ме је стид...

13. XI.. У петак је Јосиф чекао од 3 сата ујутру до 10 подне да добије масти. Добио је 120 грама, али је био тако промрзао, да га нисам могла послати у школу. Данас су оба дечака чекала од 5 сати ујутру до 9 и три четврт часа, али нису ништа добила. То је страшно. Имамо карте за маст, али маст не може човек да добије...

18. XI. Морао је лежати два дана, јер га је стомак бодео, били да је озебао чекајући на маст. Тако је слаб. Данас је дошао врло касно из народне кујне, јер је било врло много света.

2 XII... Од 3 сата ујутру до 9 и три четврти чекао је за угљем, али није добио ништа, а ми немамо у кући ни комада.

4 XII.. Чекао је исто толико за маст.

12 XII... Осам дана немамо ни угља ни петролеја. Ја не могу ни чекам, јер сам болесна, па морам ју деца. Чекала су од 10 — 21 три четврти и добила једну осину центе угља.

15. XII... Молим да пустите Јозефа у 10 и по часова кући да иде у 11 у болницу по лек за Паулу.

Оригинална писма су у редакцији «Арбајтер Цајтунга». Овим писмима не треба коментара. Она сама бацају довољно светлости на бедан живот у аустријској престоници. Претпостављамо с правом, да је стање кудикамо горе

Ф В Љ Т О Н

Иво Ђипико

СТАРИ АРНАУТ

Један одред српске војске веровао се слободно, у нареду, по вијугавим, коњим путањима, испод високе планинске литицасте косе, по којој се криву растурене куће арнаутскога села. Арнаути тога краја, раније покорени, беху предали своје оружје нашој војсци, која је ту прошла. Млади војници растурили по пустоше вршу, заморени дугим ходом, у неке, чуше неколико учесталих пуцања из једне куће на осами, приљубљене уз стрмену литицу као гњездо грабљивице. Два српска војника, тешко рањена, простреше се на путању преко сивога, оштрога

камења; други се склонилише иза високих, равнолико уобличених стена. Командант, узнемирен тим пуцањима, дојур и расишта за догађај. Затим нареди нареднику да са водом војника опколи кућу из које се пуцало, пократа у њој одрасле мушке главе и, све, сам једне — стреља.

Наредник са водом војника обиђе кућу и кроз ретки, кршевити шумарак, увек на опрези, позади, упаде у њу. Стари Арнаут свих, окривених очју испод проседих, дебelih укрштаних обрва дочена наредника на око мрзак, равнодушан. Скупилише такве усне, одлучно ма-

ше главом, чудн се и чини невешт. Али му наредник не верује. Нареди војницима да претраже кућу, појате и хумке од камена око куће.

Војници претресоме сваку сумњиву ствар; најпосле поново претршујући по кући олазише тек приметљива враташца на дрвеној прегради. Неколико војника приђоше к њима. Стари Арнаут диже се и испри врсред враташца. Подиже своје рутаве руке и одлучно каза: — Женскиње!

Војници га одгурнуше. Па растворивши врата, погнути уђоше. Иаутира чу се метеж, и изби задах старих, непроветрених ствари. Две жене са нејачи заклоњивши лица рукама, промакоше испред војника и, врштели, шћурнуше се у угао куће. А два млада Арнаута изиђоше предање мирно, као да се оно што се

око њих збива њих не тиче. Наредник са војницима пажљиво претражује. У неке један од војника повика: ево пушка!

Из великога сандука претрпа на женским оделом и разним њиховим стварима, извадише три пушке: још на упаљени барут мрвану!

Наредник притвори жене и децу у кућу.

Пред вратима постави стражу, а одрасле мушке главе узеше војници преца се и одведоше иза појате у шумарак подаље од куће.

У шумарку сунце одблескује се на јесењем, бакарстом лишћу ниских дрвета и на свим стенама што између њих навију. По кршевитој опорној земљи прострла се протарица испрекрштаних сунчевих зрака и сурих сенки. У тој прошарица стоја

отац и два сина. Војници испред њих са напереним пушкама на опрезу су. Наредник саопшти наређење. Затим каза оцу: — Ти си домаћин куће, бирај кога од вас тројице првога да стрељаш.

Стари подиже укрштене обрве и редом погледа оба сина, па му се поглед устави на старијем. Кретањем главе показа на њ. Наредник вада наређење. Војници старијега сина узеше претресе и поведоше даље у шумарак. У шчекивању нечега злого прође неко време. Затим, одједном чу се неколико учесталих пуцања. Стари Арнаут, погнут, ничим не мрдну. Иза пуцања настаде зло слутна тајац!

Један према другоме у прашица сучелице стоја отац и млади син. Момче чврсто је објасано црвеним појасом, ватро

ВАЖНЕ ВЕСТИ

него што се из ових писама види, кад их је могла цензура одобрити. Када је жавот у престојници овакав, какав ли је тек у унутрашњости Аустро-Угарске.

Лондон. — Лојд јавља следећа торпедовања: норвешке лађе „Неро Видар“ и „Дорнстед“, руска „Егрет“ и енглеска „Невигто“.

Лондон. — Немачки листови саопштавају, да је британски адмиралитет објавио блокаду острва Хилголанд и једног дела дан-

ских и холандских обала, да би спречило излазак и улазак немачких сумарена у пристаништа.

Лондон. — Јављају, да је по следњи земљотрес у Баји (Холандија) проузроковао 800 жртава.

Париз. — Експлозија је уништила једну фабрику код Париза. 7 радника је погинуло, 3 рањено. Штета је омања.

Лугано. — Принц Вилорвратио се у Берлин.

Лондон. — Лорд Кромер, велики енглески администратор умро је синоћ после кратке болести.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Транспорт трупа.

Из Атине јављају: Транспорт трупа наставља се. Први пук из Кречаве укрцао се јуче у Атину у воз за Мелитасу и Месенију.

Из Руфа за Пелопонез испослате су јуче муниција и артиљерија. Муниција која се је налазила у Тесалији пренета је у Пиреју где ће се утоварити у лађе пренети за Пелопонез. Топови који су у Пиреју биће такође пренети лађом.

Немачка и мир.

Из Париза јављају: у добро обавештеним швајцарским круговима верује се да би Немачка вољна била да закључи мир у случају да концесије Русији и Италији на штету Аустрије али под условом да јој се оставе одређене руке рада у Малој Азији и на Балкану.

Аустријска злочинства.

Из једног приватног писма сазнајемо, да су Аустријанци у последње време почивали по Далмацији, а нарочито по Боки Которској, страховита свирепства. Информације писма добијају потврду и у једној белешци штампаној у задарском „Народном Листу“ од 20. децембра прошле године о конфискација имања и вешањима. Обешени су, на пример, како „Народни Лист“ јавља „ради издјачињеног чина“, ова лица: Мило Матровић, Сава Анђуш и Лаза Срајента из општине паптровске у Боки Которској; а Дујму Бојићу из Крушвара у савском котару (срезу) конфисковано је имање и распродато, јер се „против њега води код

војног суда казнено ислеђење због издјачињеног дела.“

Овим фактима је непотребан сваки коментар.

Анексија Добруџе.

Из Софије јављају, да је краљ Фердинанд одлучио да објави ових дана анексију Добруџе Бугарској и да наименује гувернера за ту област. Верује се да ће за гувернера бити изабран Тончев, министар финансија, или Бојаџијев.

Резиденција гувернера те области имала би бити у Констанци.

Аустрија . . . . !

Словеначка „Единост“, која је излазила у Трсту, а сад излази у Љубљани, донела је у свом броју од 16. децембра 1916. године ову карактеристичну оцену о Аустрији:

„Државни основни закони у Аустрији су закони, којих се није потребно држати. Гажење закона се сматра данас као највећа државна мудрост. Заклетва на гажење устава полаже се увек у почетку владања. Овакве ствари могу се наћи још само у Аустрији.“

Колико горе и несносније мора да је стање у држави ужаса и несрећа, у држави која носи име Аустрија, кад и сувине строга аустријска цензура није нашла за потребно да ову „ситну“ констанцију забрани?

Пензионисани генерали.

Из Јаша јављају: Румунске званичне новине објавиле су указ, којим се пензионисту 14 румунских генерала.

Тајни покрет.

Атински лист „Скрив“ сазна да је министар спољних послова Залокостос известио енглеског посланика да су се око 2.500 револуционара спремили у Сири за неку експедицију.

Немачка обећања.

Из Мадрида јављају: Немачка је влада уверила шпанску владу да ће Французи из поседних округа који су одведени у Немачку, ускоро бити испослати за Француску.

На бугарске лажи.

По своме обичају бугарски „Мир“ од 11. јануара демантује наше тврђење, да је гроб руског конзула у Битољу Ростовског обесвећен од Бугара. Бугарски лист тврди, да је то учињено у циљу да се повећа мржња Русије против Бугарске и вели да је то клевета, пошто је генерал Бојаџијев већ одавно био напустио Битољ.

Да би демантовали бугарски лист, ми ћемо само поновити почетак нашег телеграма: „У дављој мржњи, против свега што је српско и руско Бугари су по уласку у Битољ, у присуству генерала Бојаџијева, оскрнавили гроб руског конзула Ростовског и т. д.“ (Пресбиро).

Мађарско признање.

Хавасова Агенција саопштава: Мађарски социјалистички лист „Меама“ објавио је чланак, у коме признаје, да су европски рат изазвале централне државе. „Сада је очевидно, вели тај лист да је Споразум одбацио наше предлоге о миру и одговорност будућих катастрофа паће наше на њ, него на централне државе. Ако су Немачка и Аустро-Угарска започеле рат, силе Споразума изазивају његово продужење.“

Позивају се.

Да изводе предстату олд. Ген. Консулату, ради извесног саопштења, гђа Лепосава Војарић бр. 87 и г. Спасоје Спасојевић бр. 4022.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Одлучност Русије

Петроград, 19. јануара „Агенција Вестник“ објавила је један коминике, у коме руској штампи обраћа пажњу да буде на опрези од вести немачке пропаганде, како тобоже сада у Ру-

сији постоји покрет у корист мира. Коминике вели за тим: „Никад више него сада, влада и руски народ нису били једнодушнија у чврстој одлучности да наставе рат, увек напоредо са Савезницима и вазда са непоколебљивим уверењем, да ће се рат свршити победом Савезничких војска.“

Изјава г. Хендерсона

Лондон, 19. јануара Говорећи пред једним јавним скупом у Лондону, Лорд Хендерсон, министар без портфеља, живо је критиковао мишљење да рат треба да се сврши без победе. Последње ноте у корист мира дају непоречни доказ да је борба за наше непријатеље постала са свим несносна. Они који познају праву војну ситуацију никада нису били тако оптимисти као данас.

Крива у Немачкој

Базел, 19. јануара „Лајпцигер Фолкс Цајтунг“ јавља да је крива у углу све већа и већа у Берлину. Народне кујне и школе затворене су у више вароши. Смањена је циркулација возова.

Затворен је универзитет у Бечу.

Нова немачка нота

Лондон, 19. јан. „Дејли Њус“ јавља да је канцелар Бетман Холвег упутио нову ноту о миру немачком посланику у Сједињеним Државама грофу Бернсдорфу, који је већ примио. (Рад.)

Маре америчке владе

Лондон, 19. јануара Из Њујорка саопштавају да ће америчка влада дати поморским властима нове инструкције које се односе на наоружање трговачких лађа. Лађе ће бити наоружане у будуће много јачим топовима него ранаје. (Радио.)

Питање резервиста

Атина, 19. јануара „Неон Асти“ тврди да је енглески посланик Елвот изјавио Ламбросу да савезничке владе нису задовољне одговором Грчке на њихов захтев који се односи на резервисте. У том одговору, грчка је влада дала на знање Споразуму да резервисти добровољци који су учествовали у догађајима 18. и 19. новембра нису чували оружје којим

них него да су предали војним властима.

Протест Грчке

Атина, 19. јан. Грчка је влада предала јуче после подне посланицима Споразуми протестну ноту у којој захтева да се блокада дигне и каже да није право што се Савезници држе те мере

Велике припреме

Лондон, 19. јан. Дописник „Тјјмса“ у француском штабу јавља: „У току последња три месеца посетно сам француски фронт од Јуниера до Белфора. Колико сам могао разумети, изгледа ми да француски главни штаб може кад хоће и где хоће напасти непријатеља. Французи су овуда у стању да изврше оно што желе, Они су извршили такве припреме у позадини, нагомилали су толику храну и материјала сваке врсте, саградили су тако велику мрежу железничких пруга, да су сада у стању да припреме и изврше један напад на доста широком фронту и од великог замахаја и да непријатељу не допусте да се одмори ни један минут.“

Са нашег фронта

— Српски авијачки извештај — Солун, 19. јануара 18. јануара ништа значајније.

САОПШТЕЊА

— Радослава Гојковића учитеља, рез нар. извештава Света да му је дошао син Емило. Нека се јави где се налази како би известио Емила.

— Позивају се, да предстату канцеларији Владимира Комесара ради извесног посла г. г. Милош Кикић, инспект. жед инспект. др Мивка Поповић проф., Иво Ђачић, окр. шумар, Душан Синић новинар, Младен Марковић, сулент с позивом на ЦБр. 495.

Бранко Абадић економ мушке учит. школе, да се јави Љубиши Стојановићу, пошта 03.

— Милорад Ј. Ристић, резерв. еш. капетан, архив. логн, нрв. суда, да се јави Драгомиру В. Муњићу, поручн. пошта 80.

— Антоније Р. Урошевић, јавља брату Чедомиру Р. Урошевићу, нар. посланику, да се налази у француској болници 7. дивизион II, барака 6 Солун.

је као јасенова шипка што ту расте, верући се између сурих оштрих стена. Гологлав је. На отвореноме, чистоме челу одражује се светлост јесењег дана. Испод чела пламте крупне, ведре очи.

Наредник прекиде тајац, каза оцу: — Један од вас двојице мора да погине, старче, бирај!

Отац се исправи, подиже укрштене обрве и погледа у сина. Погледа ми се сукобише. Син не може да издржи сиви, упали очев поглед: — поникну.

Затим стари Арнаут кришом шину погледом наредника. И, тога часа, искрсну испред његових очују младолико, преплауно лице залутала српскога војника, заостале за војске, која бене ту, у осветку дана промакла. Оне вечери кад њих неколицина на њ

наиђоше беше небо без месеца и без звезда. Дружина ухваћена војника даде у руке староме арнауту. Стари у друштву синова уведе га у своју појату и, у лубокој ноћи, при светлости ватре, својом га руком закла. Из вратних жила шинуо је млав вреле, ђаурски крви!

Стари Арнаут у томе привиђењу задрхте свом обновљеном набреклом снагом. Погледа у своје рутаве шаке, згрченых прсти, обраслим јаким noktима. Углови очију покрвавине.

— Старче, бирај! — јави се наредник.

Отац, савладавши се, показа прстом на сина.

Сину затрептахе дуге трепавице, зовну: — Оче!

— Слушај! — нареди отац и сиве, закрвављене очи пратаји-

ше се иза дебелих урштаних обрва. Нареднику одједном би криво. Окрзну старога Арнаута. А жао му младога Рађали се над његовом пуном младошћу, као над пуном, ведрим даном, што ће да утоне у мрачну, дугу ноћ. Не оклевајући даље, нареди да се место сина отац стреља. Млади војници задовољни тим наређењем — одануше.

ПОШТА
За Србију

— Драгољуб Ж. Живојиновић књиговођа из Прокупља извештава свог оца Живка Живојновића у Младеновцу да је са Јашом здраво, карте послате добили и новац послали, о пријему одговорите како би и даље слали. Владимир и Светомир из Амери-

ћа здрави су.

— Митру Живановићу трговцу, Аранђеловац. Ја ваш Воја, зетови: Сава, Мелутин и Коста здрави смо. Оглас смо прочитали извештаје моје родитеље да ми се чешће јављају на број поште 222. Ненад С. Мирковић.

— Каплар Добросав Пајић, број поште 315, извештава снају Даринку В. Пајића трг. у Аранђеловцу да је са братом Војом, зетом Васом, пријатељ Тикомиром и Миланом и кумом Живком Ранковићем здраво. Моли да извести мајку Марију и да одговоре за њих преко Црвев. Крста.

— Милорад Тодоровић извештава Исавла Димитријевића каф. у Београду Кнез Данилова број 18 да је жив и здрав и моли за жену Софију и за децу да ли су живи и здрави. Одговор истим

путем.

— Стеви Анђићу адв. хотел „Терминус“ Женева. — Молим вас г. Стево, извештаје моју жену Ану В. Милошевића која станује у предграђу Душановац, бр. 302 — Београд, да сам јој послао до сада 2180 круна и то: 3. авг. 200 кр. 3. окт. денешом 500 кр., 7. окт. 200 кр. 7. нов. 200 кр., 12. дец. денешом 240 кр., 15. дец. 420 кр., 29. децембра 420 кр. — Нека ми јави колико је примила до сада новаца Од септембра немам извештаја јели жива и здрава са децом. Милану, кога су Аустријанци одвели да шаље новац. Ја њу новац и даље слаћу. За сваки случај за новац нека се обрати госпођи Зорки П. Спасојевић из Шапца.

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете
„ВЕНИЗЕЛОС“
 од 0.50, 0.75 лешта и 1 драхме
Продају се свугде
 Главна продаја у филијалу Атлас киоск Бела Кула
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—80
 151—

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администрацију, адвокате, нотаре — инпартана и неинпартана. Коверти, Упијајућа хартија;
ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.
ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.
УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАЋА КОВО
СПРОТУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ
КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутура и за повез књига и протокола.
КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање посетница у вредно лепим муотрама.
МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и акциденц.
ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
 49—60

СИНОВИ Г. А. КРЕРА И К^О ДТД.
СОЛУН
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
 Пезмантерије, чарапа, бижутерије, мерица, чипака, панталона платна, мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвождарије и т. д.
— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
 Продаја на велико и на ситно по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“
НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
 Специјалитети:
 Нестос Квек Дим. 1.—
 „ Глубек „ 0.80
 „ Јакс „ 0.65
 „ Африс „ 0.50
 135—

Најстарија и највећа радња у Солуну
 нове погодне рабе
МЕРКАДО ЛЕСИА
 улица Венизелос бр. 31.
 Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадијске и коњичке официре
„IMPERMEABLE“ енглески **КВАЛИТЕТ ЕКСТРА**
 По цени које искључују сваку конкуренцију.
 Велики избор женских палета-а од пинша, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.
 Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине од шевкота, габардина и т. д.
ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 78—

СРПСКИ ДУВАН
 УПРАВЕ СРПСКИХ ДРЖ.
 МОНОПОЛА
 продаје се
 ЗА СРПСКЕ ПАРЕ
 У
МАГАЦИНУ АГЕНЦИЈЕ
„ГУСЛАР“
 у улици Кондурагис бр. 30,
 идући од хотела „Олимпиос“
 на франц. штабу.
 9—20

ПРОДАЈА
ДУВАНСКИХ ПРЕРАЂЕВИНА
 Упр. Срп. Држ. Монопола
 Врши се сваког дана од 8—12 пре и од 2—6 час. по подне у Главном Монопол. Стоваришту у Солуну, у улици Леонтос Софу бр. 3, и у улици Франко, бр. 26. Пасаж Ломбардо 2 гм спрат бр. 6 спрам Отоман. Банке.
 Сваки ко купи најмање за 25 динара или драхми оних прерађевина, добиће на име процента 6 процента.
 Цигарете »Српски специјалитет« македонске израђевине су од искључиво српских дувана, евакуисаног из нових крајева Србије.
 Дуван у паклицима и цигар-папир продаје се за српски новац а цигарете за драхме.
 Сваки исправан грађанин Краљевине Србије ако није војни обвезник, ако жели, може добити од Срп. Монопол. Управе у Солуну дозволу за продају њених прерађевина. Таквом препродавцу признаваће се на име процента 10 од сто за дуванске прерађевине, а 20 од сто за цигар-папир.

Стовариште
 израђеног дувана, цигара и цигарета
Ј. БАСТОС
 Чист Хава Екстра-Фина
 Ставља на знање својој поштованој војној клијентели да је француска чувена кућа Ј. Бастос створио стовариште цигара и цигарета у белом пакетићу, чиста Хавана, нарочито за господу официре, као и у плавим и ружичастим пакетима.
 Стовариште се налази у улици Победе (Ники) Бр. 39.
 Продаја искључиво само за војнике савезничких армија.
 Продаја на велико и на ситно.
 50—

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
 специјалиста за унутарње болести. — Управник болнице за заразне болести
 Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своме стану улица престола, наследника Ђорџа бр. 85 — упоредно ул. са булеваром краља Константина
 Поткожно убризгавање Нео-галварина као и новог француског препарата »Galyl« противу сифилиса.
 70—

ДОБРА ВЕСТ!
 Дирекцији »Беле Куле« част је извести г. г. српске цигаре, да је опет отворила свој локал »Варшете Беле Куле« групом од 24 артиста, најбољима, који се налазе у Солуну. Међу артистима је и српски дует: Антонија Жупанић и Ђокић.
 Ко хоће да проведе пријатно вече, нека дође у парти »Беле Куле«.

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГА РЕДА
◆◆◆ БЕОГРАД ◆◆◆
 Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили
СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ
„БЕОГРАД“
 где ће се кувати само српска јела првога реда јер смо за радњу узели Српкињу куварницу.
 Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође француски и грчки коњак.
 За сваки дан: Ђевапчићи, гулаш, ћулбастеје, пикети, пржена риба за доручак од 8 сати пре пононе.
 Ручак од 11 до 2 а вечера од 6 до 10 сати по јеловени.
 Јела чисто српска са свињском машу.
 Одличан српски кувар београђанин Никола Грба.
Куваћемо чисту српску каву,
 Препоручујући се српској војсци и публици молимо је за посету.
 С особитим поштовањем,
 Ђира Васић, трг. Београђанин
 Васа Златаревић, ресторатор
 35—

Господи! Препоручујемо Вам да и даље пушите и цигарете из прве и највеће фабрике цигарета
САЛОНИКА
 КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
 Најбоље и најјунусније цигарете и дуван свих врста.
 Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији.
НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
 Нарочито »Миродато« и ДУВАН ЗА ДУЛКЕ. 90—
Српско Трговачко Друштво А. Д.
 из Београда.
— СОЛУН —
 Улица Победе бр. 11, на кеју до биоскопа »Пате« (средина)
 Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
 Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.
 Са положаја може новац да нам се упућује поштом у унутрашњима у свима монетама.
 Уз сваку пошљаку треба нам јавити тачну адресу и име новаца да се упути.
 Прима новац на штедњу и чување.
 Обавештења бесилатно. 90— УПРАВА

Најбоље и најјунусније су
CIGARETTES Philippi
 Улица Франк 31 86— —2 Солун.
ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
ВАРУХА САЛТИВЕЛД И С. СКАД
 Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.
 Поверљивајте ваше мењачке и банкарске послове, јер одликује својом солалном и кулалтно радњом.
 Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу.
 94—